

Zanimljiv je i onaj dio ove Morpurgove knjige (vidi poglavlje »Razdoblje drugog svjetskog rata i ono poratno«) gdje on govori o tome kako je folklorno književno stvaranje za samog rata dalo pobude da se, kad je rat bio okončan, općenito počne još brižnije i sustavnije sakupljati narodno blago stvoreno i u prošlim povijesnim razdobljima, jednako burnim kao što je bilo i to ratno. U tu su svrhu osnovane katedre za proučavanje književnog folkloru pri pojedinim fakultetima, a zatim su osnovani i novi instituti ili su stari pomlađeni i prošireni.

Naravno da se u tim novim ustanovama počelo raditi modernijim metodama nego što su bile one u prošlosti. Tako se zahvaljujući organizaciji takvih ustanova narodno stvaralaštvo počelo proučavati s više aspekata. A što se tiče književnih tvorevina, počelo se mnogo više paziti na autentičnost samog teksta nego se to prije radilo.

Morpurgo zatim govori o značenju koje imaju kongresi Saveza folklorista Jugoslavije, koji se održavaju svake godine u jednom od posebno zanimljivih predjela pojedinih republika Jugoslavije i za vrijeme kojih se jedni s drugima upoznaju ne samo pojedini domaći proučavači nego i strani, koji takve kongrese također u zavidnu broju posjećuju.

Olinko Delorko

VITO MORPURGO, *PROSPETTO DEL FOLK-LORE JUGOSLAVO*. Biblioteca di cultura, diretta da Giovanni B. Bronzini, 5. Quaderni. F.lli Montemurro editori, Matera 1968, 44 str.

Poslije nekoliko zanimljivih radova s područja naše narodne a jednim dijelom i pisane umjetničke književnosti (v. ogled o A. Haleru kao sljedbeniku Croceove estetike), a posebno radova u kojima je obradio neke pojave i likove narodne poezije muslimanskog življa u Bosni i Hercegovini, Vito Morpurgo je objelodanio novo djelo, koje se zove »Pregled jugoslavenskog folkloru«, a najvećim je djelom bibliografskog karaktera.

To djelo će biti posebno korisno za talijanskog čitaoca (kao i za onoga čitaoca koji se talijanskim jezikom služi) zato što u sebi sadrži čitav niz vrijednih podataka o publikacijama i ustanovama na području folkloru, kako u prošlosti, tako i u sadašnjosti pojedinih naroda Jugoslavije.

Morpurgo je svoju knjigu podijelio, uz vrlo kratak predgovor, na dva glavna dijela, koje je nazvao »Studi di letteratura popolare« (Proučavanja narodne književnosti) i »Studi etnologici« (Etnološka istraživanja). U prvom dijelu je ispričao u najkraćim potezima šta je sve urađeno u nas na području proučavanja književnog folkloru, a u drugom šta je sve obavljeno na području etnoloških istraživanja.

U uvodu prvog dijela, to jest onoga dijela koji je posvećen proučavanju narodne književnosti, on je podijelio — držeći se pri toj diobi, kako nas i sam upozorava, predstavnika novije talijanske slavistike — govor naroda Jugoslavije na nekoliko geografskih područja.

Poslije toga autor upoznaje svoje čitaoce s prvim zapisima usmene poezije na području Jugoslavije, a zatim spominje i dragocjena zapažanja o toj

poeziji nekih stranih putnika koji su prolazili kroz te krajeve i tako imali prilike upoznati tu poeziju, pa makar i iz određene udaljenosti.

Svakako, kao i u pisanoj, tako i u onoj usmenoj poeziji predjeli uz more odigrali su vrlo važnu ulogu što se tiče bilježenja i čuvanja takva pjesništva, a u rjeđim slučajevima i njegova objavljivanja. Ali prava i obilata žetva, i pored nekih anticipacija u ranijim vremenima, izvedenih uglavnom u tim predjelima uz more, bit će izvršena tek u XIX stoljeću, tj. u doba romantike i poslije nje, a najjače će se odraziti u zbirkama Vuka Stefanovića Karadžića, štampanom zborniku Matice hrvatske, pozamašnoj zbirci Karla Štrekelja i još nekim drugim značajnim publikacijama takve vrste u Makedonaca i Crnogoraca. Rad na objavljivanju građe neposredno nađene u samu narodu nastavit će se i poslije tih publikacija iz minulog stoljeća i u prvoj polovini ovoga našega stoljeća, a i u naše dane, ali sustavnije i s kritičnijim metodama.

Prikaz proučavanja usmenog stvaralaštva općenito (a to znači i onoga u stihu i onoga u prozi) u pojedinim naroda Jugoslavije Morpurgo je podijelio po republikama od kojih se Jugoslavija sastoji, ali kako neki od tih naroda (a osobito oni najbrojniji) žive i u više republika, to su njihova stremljenja i naponi poduzeti u tom pravcu ispali nekako rastrgano, nejedinstveno. Istina jest da su neki od proučavača radili naizmjenice i među jednima i među drugima, ali to su ipak bili izuzeci.

U svakom slučaju, i pored ovih zamjerki, rad talijanskog slaviste izveden je vrlo brižno i pregledno, tako da može i nama u Jugoslaviji nekim svoji podacima biti od koristi.

Olinko Delorko

VERA ST. ERLICH, U DRUŠTVU S ČOVJEKOM. Tragom njegovih kulturnih i socijalnih tekovina. Naprijed, Zagreb 1968, 401 str.

Rezimirajući svoja predavanja o socijalnoj antropologiji na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, namijenjena studentima sociologije, autorica Vera St. Erlich dala je jednu lijepu knjigu. Lijepu i ugodnu svakom kulturnom čitatelju pa i onom iz redova stručnjaka na širokom spektru ove naučne discipline, koja se danas sve naglije razvija pod različitim i mnogoznačnim nazivima. Lijepu i po tom što sve njene stranice zrače pogledom na svijet poteklim iz jednog plemenitog ljudskog srca. Ovo je, dakle, lijepa knjiga, ali je i korisna, a mnogom pogledu korisna. Dobro će doći svakom mladom stručnjaku i studentu, jer će mu otvoriti široku perspektivu suvremene nauke o čovjeku, a prihvatit će je i po koji etnolog podmakao u svom radu, zbog obilja građe i novije literature, ali i zbog originalnih autoričnih zapažanja i njenih naučno dobro obrazloženih komentara, a jednako i zbog kritičnih osvrtā o radovima iz ove struke, osobito onima iz novije anglosaksonske literature. Ali ova je knjiga korisna i za široki čitalački krug, i to osobito za mlađe čitaoce, kojima kao dobro organiziran priručnik pruža cjelovit pogled na ovu u nas još zapravo novu naučnu granu.